T087 TKL 5 (28) Luận Thập Địa Kinh Q8

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 637

LUAÄN KINH THAÄP ÑÒA
QUYEÅN 8
Ñòa 6: ÑÒA HIEÄN TIEÀN

Luaän: Nhö trong Ñòa thöù naêm, coù ba phaàn sai bieät: 1. Phaàn thaéng do ñoái trò maïn. 2. Phaàn thaéng do haønh ñaïo khoâng truù. 3. Phaàn thaéng cuûa quaû aáy. Ñòa thöù saùu cuõng nhö vaäy, neân bieát laø thaéng aáy ñaõ chuyeån sang. Theá naøo laø thaéng? Trong Ñòa thöù tö ñaõ noùi veà ngaõ maïn cuûa chuùng sinh, laõnh hoäi phaùp ñeå ñoái trò maïn. Nôi Ñòa thöù naêm ñaõ noùi veà phaân bieät thaân thanh tònh, ñoái trò maïn. Nay Ñòa thöù saùu laø noùi veà: Phaân bieät duøng phaùp nhieãm-tònh ñeå ñoái trò maïn, do möôøi phaùp bình ñaúng. Kinh: “Baáy giôø, Boà-taùt Kim Cang Taïng noùi: Naøy caùc Phaät töû! Neáu Boà-taùt ñaõ kheùo haønh trì ñaày ñuû ñaïo cuûa Ñòa thöù naêm, muoán ñi vaøo Ñòa thöù saùu cuûa baäc Boà-taùt thì phaûi duøng möôøi phaùp bình ñaúng. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø: 1. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp voâ töôùng. 2. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp voâ töôûng. 3. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp voâ sinh. 4. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp khoâng thaønh. 5. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp tòch tónh. 6. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp baûn tònh. 7. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp khoâng hyù luaän. 8. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp khoâng laáy-boû. 9. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp nhö huyeãn, moäng, aûnh, tieáng vang, traêng trong nöôùc, boùng nôi göông, dôïn naéng. 10. Bình ñaúng vôùi taát caû phaùp coù-khoâng maø khoâng hai. Boà-taùt aáy, quaùn xeùt töôùng cuûa heát thaûy caùc phaùp nhö vaäy, döùt tröø

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 638

moïi caáu nhieãm, tuøy thuaän, khoâng phaân bieät, cho neân ñöôïc tieán vaøo ñòa Hieän tieàn laø Ñòa thöù saùu cuûa baäc Boà-taùt, ñaït ñöôïc Nhaãn thuaän saùng toû thoâng suoát, chöa ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh”. Luaän: Phaân bieät duøng phaùp nhieãm-tònh ñeå ñoái trò maïn; töùc laø möôøi phaùp bình ñaúng. Trong ñoù,

taát caû phaùp voâ töôùng cho ñeán taát caû phaùp coù khoâng, khoâng hai ñeàu bình ñaúng, laø möôøi hai nhaäp thuoäc töï taùnh cuûa taát caû phaùp voâ töôùng bình ñaúng. Laïi nöõa, phaân bieät töôùng ñoái trò coù chín loaïi: 1. Töôûng cuûa töï töôùng nôi möôøi hai nhaäp. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp voâ töôûng, bình ñaúng”. 2. Haønh töôùng cuûa thöù töï Nieäm. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp voâ sinh, bình ñaúng”. 3. Haønh töôùng cuûa thöù töï Sinh. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp khoâng thaønh, bình ñaúng”. 4. Töôùng nhieãm. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp tòch tónh, bình ñaúng”. 5. Töôùng tònh. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp baûn tònh, bình ñaúng”. 6. Töôùng phaân bieät. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp khoâng hyù luaän, bình ñaúng”. 7. Töôùng hieän, aån. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp khoâng laáy boû, bình ñaúng”. 8. Töôùng ngaõ khoâng phaûi coù. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp nhö huyeãn, moäng, aûnh, tieáng vang, traêng trong nöôùc, boùng trong göông, dôïn naéng, ñeàu bình ñaúng”. 9. Töôùng thaønh hoaïi. Nhö kinh noùi: “Taát caû phaùp coù-khoâng vaø khoâng hai, ñeàu bình ñaúng”. - Döùt tröø caáu ueá: laø xa lìa caáu nhieãm chöôùng ngaïi. - Tuøy thuaän: laø thuaän theo phaùp chaân nhö bình ñaúng. - Khoâng phaân bieät: töùc laø khoâng sinh yù töôûng phaân bieät. - Saùng toû thoâng suoát: laø ñoái trò caùc maïn vi teá. Trong hai ñòa tröôùc thì ñoái trò maïn trong phaàn thoâ. - Ñaït ñöôïc Nhaãn thuaän trong söï meàm dòu: laø thuaän theo phaùp Nhaãn voâ sinh. - Chöa ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh: Nhaãn naøy thuaän vôùi Nhaãn voâ sinh maø khoâng phaûi laø Nhaãn voâ sinh. Ñoù goïi laø Phaân bieät duøng phaùp nhieãm-tònh ñeå ñoái trò maïn. Theá naøo laø thuø thaéng do haønh ñaïo khoâng truù?

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 639

Kinh: “Boà-taùt aáy, quaùn xeùt veà töôùng cuûa taát caû phaùp nhö vaäy, tuøy thuaän ñeå ñaït ñeán, laïi duøng Ñaïi Bi thuø thaéng laøm ñaàu, taâm Ñaïi Bi taêng thöôïng, khieán cho Ñaïi Bi ñaày ñuû, quaùn xeùt söï sinh-dieät cuûa theá gian”. Luaän: Boà-taùt aáy quaùn xeùt veà töôùng cuûa taát caû phaùp nhö vaäy, tuøy thuaän ñeå ñaït ñeán laø ñaït ñeán choã thuø thaéng do haønh ñaïo khoâng truù. Thuø thaéng do haønh ñaïo khoâng truù laø söï thuø thaéng do taâm Ñaïi Bi thaâu nhieáp, khoâng boû taát caû chuùng sinh trong ba ñôøi. Laø trí thanh tònh trong taát caû phaùp ñaõ ñöôïc nhaän thöùc. Laø quaùn veà heát thaûy caùc loaïi nhaân duyeân vi teá tích taäp, laø khoâng truù vaøo theá gian vaø Nieát-baøn. Nhö kinh noùi: “Laïi duøng taâm Ñaïi Bi thuø thaéng laøm ñaàu... cho ñeán quaùn xeùt söï sinh dieät cuûa theá gian”. Kinh: “Boà-taùt aáy quaùn xeùt veà söï sinh dieät cuûa theá gian roài, daáy leân yù nieäm: Moïi söï sai bieät veà thoï thaân vaø sinh xöù hieän coù nôi theá gian ñeàu do tham chaáp veà ngaõ. Neáu lìa chaáp ngaõ thì khoâng coøn sinh xöù nôi theá gian. Boà-taùt laïi khôûi suy nghó: Caùc phaøm phu naøy, do ngu si laøm muø loøa cho neân tham chaáp vaøo ngaõ, do khoâng coù trí cho neân bò toái taêm, chöôùng ngaïi, luoân caàu tìm coù-khoâng, thöôøng theo nieäm taø, haønh sai laïc nôi ñaïo taø, taäp khôûi haønh voïng, haønh toäi, haønh phöôùc, haønh baát ñoäng. Vì caùc haønh ñoù, neân khôûi chuûng töû cuûa taâm, khôûi töôûng höõu laäu, höõu thuû, khôûi thaân sinh-beänh-laõo-töû nôi vò lai, laïi sinh thaân maïng ñôøi sau, nghieäp laø maûnh

ñaát, bò voâ minh che phuû, nöôùc aùi töôùi nhuaàn laøm cho taâm ngaõ traøn ñaày, caùc loaïi maøng löôùi kieán chaáp laøm cho ñöôïc taêng tröôûng, sinh ra maàm danh-saéc, sinh roài lôùn daàn. Danh, saéc taêng tröôûng maø thaønh caùc caên. Caùc caên thaønh hình roài thì laàn löôït cuøng ñoái nhau maø sinh Xuùc. Xuùc cuøng ñoái nhau sinh Thoï. Choã mong caàu veà sau cuûa Thoï sinh AÙi. Do coù AÙi maø sinh Thuû. Thuû theâm lôùn thì sinh Höõu. Höõu thaønh roài sinh thaân naêm AÁm. Thaân naêm AÁm taêng tröôûng, neân ôû trong naêm ñöôøng daàn daàn suy bieán, goïi laø Laõo. Laõo suy bieán vaø dieät goïi laø Töû. Töû roài, sinh caùc thöù nhieät naõo, bôûi vì nhieät naõo cho neân sinh ra taát caû moïi noãi öu bi khoå naõo. Nhaân duyeân cuûa taäp naøy, khoâng coù taäp maø töï nhieân tích taäp, khoâng coù dieät maø töï nhieân hoaïi dieät. Boà-taùt aáy, tuøy thuaän quaùn xeùt nhö vaäy veà söï tích taäp cuûa nhaân duyeân". Luaän: ÔÛ ñaây, moïi söï sai bieät veà thoï thaân vaø sinh xöù hieän coù nôi theá gian töùc laø trong naêm ñöôøng voán coù moïi thöù sai bieät veà sinh töû, goïi laø söï sai bieät hieän coù cuûa theá gian. Nhaân duyeân taäp naøy coù ba loaïi moân quaùn,

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 640

neân bieát: 1. Sai bieät cuûa töôùng thaønh ñaùp. 2. Sai bieät cuûa ñeä nhaát nghóa Ñeá. 3. Sai bieät cuûa theá gian Ñeá. Theá naøo laø sai bieät cuûa Thaønh? Ñaàu tieân laø neâu roõ veà nhaân duyeân cuûa taäp ñeå giaûi thích veà nghóa cuûa voâ ngaõ, xaùc nhaän taát caû söï thoï thaân vaø sinh xöù hieän coù cuûa theá gian, ñeàu do tham chaáp vaøo ngaõ. Neáu lìa chaáp ngaõ thì khoâng coù sinh xöù cuûa theá gian, laø thaønh töïu nghóa voâ ngaõ. Neáu trong Ñeä nhaát nghóa thaät söï coù töôùng ngaõ, thì taâm chaáp ngaõ töùc laø trí cuûa Ñeä nhaát nghóa, khoâng neân ôû nôi theá gian thoï thaân, sinh taïi sinh xöù. Laïi nöõa, neáu trong Ñeä nhaát nghóa thaät söï coù töôùng ngaõ, neáu lìa chaáp ngaõ thì phaûi thöôøng sinh nôi theá gian. Hieån baøy veà nghóa naøy, nhö kinh noùi: "Moïi söï sai bieät veà thoï thaân vaø sinh xöù hieän coù nôi theá gian ñeàu do tham chaáp veà ngaõ...". Theá naøo laø sai bieät cuûa Ñaùp? Neáu thaät söï voâ ngaõ thì vì sao maø chaáp ngaõ? ÔÛ ñaây, phaûi coù vaán naïn naøy, thì töï mình ñaùp laïi: Do ngu si laøm cho muø loøa maø tham chaáp vaøo ngaõ. Ñoù laø chæ roõ, nhö kinh noùi: "Boà-taùt laïi khôûi suy nghó. Caùc phaøm phu naøy do ngu si laøm muø loøa cho neân tham chaáp vaøo ngaõ...". Nhö vaäy thaät söï khoâng coù ngaõ, theo thöù töï naøo maø tham chaáp vaøo ngaõ, coù ñöôïc sinh xöù-thoï thaân vaø thôøi gian soáng? Thaønh ôû ñaây chæ roõ, nhö kinh noùi: "Do khoâng coù trí, bò toái taêm chöôùng ngaïi, luoân caàu tìm coù-khoâng". Nhö vaäy laø ñaùp laïi vaán naïn veà sai bieät. Trong naøy: - Khoâng coù trí... coù-khoâng; laø mong caàu veà thöôøng-ñoaïn. ÔÛ ñaây chæ roõ voâ minh-höõu aùi laø hai Höõu chi caên baûn, luoân theo nieäm taø, haønh sai laïc nôi ñaïo taø, taäp khôûi haønh voïng, haønh toäi, haønh phöôùc... - Luoân theo nieäm taø chæ roõ veà nhaân cuûa voâ minh. - Haønh sai laïc nôi ñaïo taø chæ roõ veà haønh khoâng chaân chaùnh ñoái vôùi nôi choán giaûi thoaùt. - Taäp khôûi haønh voïng chæ roõ nghóa thuø thaéng cuûa Boà-taùt. Boà-taùt tuy haønh nôi Höõu nhöng khoâng goïi laø haønh voïng. Do haønh naøy cho neân khôûi chuûng töû cuûa taâm, khôûi töôûng höõu laäu, höõu thuû, cho

ñeán tuøy thuaän quaùn xeùt veà nhaân duyeân cuûa taäp. Trong naøy: Khôûi chuûng töû cuûa taâm: Töùc chæ roõ theå taùnh cuûa sinh-laõo-töû. Laïi sinh thaân maïng cuûa ñôøi sau laø tuøy thuaän thaâu nhieáp maø laøm thaønh caùc haønh toäi, phöôùc, nghieäp laø maûnh ñaát. Tröôùc noùi do khoâng coù trí, bò toái taêm chöôùng ngaïi, voâ minh che phuû, luoân caàu tìm coù-khoâng, nöôùc aùi töôùi nhuaàn. Luoân luoân nhö vaäy, sinh taâm nhö vaäy, ngaõ laø ngaõ sôû, ngaõ töôùng laø maïn ngaõ sinh hay chaúng sinh vôùi ñuû loaïi maøng löôùi cuûa

kieán chaáp nhö vaäy. Töï nhieân maø dieät; laø taùnh töï dieät chöù chaúng phaûi laø duyeân cuûa trí dieät. Nhö vaäy thì ñaùp laïi vaán naïn veà nhaân duyeân cuûa taäp, giaûi thích cuûa veà nghóa voâ ngaõ xong. Theá naøo laø töôùng sai bieät? Neáu nhaân duyeân laø voâ ngaõ thì vì töôùng gì maø truù nôi haønh nhaân duyeân cuûa taäp? Kinh: “Boà-taùt aáy laïi khôûi suy nghó: Khoâng nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà Ñeä nhaát nghóa cuûa caùc Ñeá, cho neân goïi laø Voâ minh. Voâ minh ñaõ taïo ra nghieäp quaû thì ñoù goïi laø Haønh. Döïa vaøo Haønh coù Taâm thöùc ban ñaàu vaø Thöùc cuøng sinh coù boán Thoï AÁm goïi laø Danh saéc. Danh saéc taêng tröôûng maø coù saùu Nhaäp. Caên-Traàn-Thöùc laø ba loaïi hoøa hôïp sinh ra Xuùc höõu laäu. Xuùc cuøng sinh neân coù thoï. Thoï nhieãm chaáp cho neân goïi laø AÙi. AÙi taêng tröôûng cho neân goïi laø Thuû. Töø Thuû daáy khôûi nghieäp höõu laäu, goïi laø Höõu. Nghieäp Höõu coù quaû baùo goïi laø Sinh. Sinh AÁm taêng tröôûng, suy keùm, bieán ñoåi goïi laø Laõo. Laõo roài thì AÁm hoaïi goïi laø Töû. Luùc Töû bieät ly thì ngöôøi ngu vôùi taâm tham chaáp chaùy buøng leân goïi laø Öu, phaùt ra tieáng gaøo khoùc goïi laø Bi. Naêm caên cuøng ñoái nhau goïi laø Khoå. YÙ caên cuøng ñoái goïi laø Öu. Öu khoå caøng nhieàu thì goïi laø Naõo. Nhö vaäy, chæ coù caây khoå taêng tröôûng chöù khoâng coù ngöôøi taïo ra. Boà-taùt daáy khôûi yù nieäm: Neáu coù ngöôøi taïo thì coù söï vieäc ñöôïc taïo. Neáu khoâng coù ngöôøi taïo taùc thì khoâng coù söï vieäc ñöôïc taïo ra. Trong Ñeä nhaát nghóa, khoâng coù ngöôøi taïo, khoâng coù söï vieäc ñöôïc taïo”. Luaän: Trong ñoaïn naøy: Voâ minh taïo ra nghieäp quaû; töùc laø Danh saéc. Trong aáy, Thöùc döïa vaøo Danh saéc. Danh saéc vaø Thöùc cuøng sinh. Thöùc maø Danh saéc laàn löôït cuøng döïa vaøo nhau. Neáu khoâng coù ngöôøi taïo taùc thì trong ñoù, phaân bieät veà söï vieäc ñöôïc taïo taùc cuõng khoâng. Ñaây laø noùi veà phaàn nhaân duyeân tích taäp maø coù. Töï theå khoâng coù söï vieäc ñöôïc taïo taùc, ñoù goïi laø phaàn Höõu, quaùn veà thöù töï cuûa nhaân duyeân tích taäp. Theá naøo laø sai bieät cuûa ñeä nhaát nghóa Ñeá? (Moân Quaùn thöù hai veà nhaân duyeân taäp) Nhö vaäy, chöùng ñaéc veà ñeä nhaát nghóa Ñeá thì ñöôïc giaûi thoaùt khoûi quaùn xeùt kia. Kinh: “Boà-taùt aáy khôûi leân suy nghó: Ba coõi ñeàu hö voïng, chæ laø moät taâm taïo”. Luaän: Chæ laø moät taâm taïo; töùc laø taát caû ba coõi chæ do taâm chuyeån bieán. Theá naøo laø sai bieät cuûa theá gian Ñeá? (Moân quaùn thöù ba…) Tuøy

thuaän quaùn veà theá gian Ñeá töùc laø hoäi nhaäp vôùi ñeä nhaát nghóa Ñeá. Quaùn naøy coù saùu loaïi: 1. Quaùn theá naøo laø nhieãm? Laø choã nöông döïa cuûa nhieãm? 2. Quaùn veà nhaân. 3. Quaùn choã thaâu nhieáp loãi laàm. 4. Quaùn choã ngaên chaän loãi laàm. 5. Quaùn choã nhaøm chaùn khoâng nhaøm chaùn. 6. Quaùn phaàn saâu xa. ÔÛ ñaây, quaùn veà choã nöông döïa cuûa nhieãm laø phaàn Höõu cuûa nhaân duyeân döïa vaøo moät taâm. Kinh: "Nhö Lai thuyeát giaûng veà phaàn möôøi hai nhaân duyeân ñeàu döïa vaøo moät Taâm. Vì sao? Vì tuøy theo tham duïc cuøng Taâm sinh, töùc laø Thöùc, laø Haønh. Haønh löøa doái Taâm cho neân goïi laø Voâ minh. Voâ minh cuøng Taâm sinh goïi laø Danh saéc. Danh saéc taêng tröôûng goïi laø Saùu nhaäp. Saùu nhaäp töøng phaàn goïi laø Xuùc. Xuùc cuøng sinh goïi laø Thoï. Thoï roài khoâng bieát chaùn ñuû goïi laø AÙi. AÙi thaâu nhieáp khoâng boû goïi laø Thuû. ÔÛ ñaây coù phaàn hoøa hôïp sinh Höõu. Höõu daáy khôûi goïi laø Sinh. Sinh bieán ñoåi, chín muoài goïi laø Laõo. Laõo huûy hoaïi goïi laø Töû ". Luaän: Ñaây laø söï sai bieät cuûa hai Ñeá. Moät taâm taïp nhieãm, hoøa hôïp nôi nhaân duyeân tích taäp, neân quaùn veà ñieàu aáy. Quaùn veà nhaân coù hai loaïi: 1. Quaùn veà nhaân cuûa keû khaùc. 2. Quaùn veà nhaân cuûa chính mình. Theá naøo laø quaùn veà nhaân cuûa keû khaùc? Kinh: "Trong aáy, Voâ minh coù hai loaïi taïo taùc: 1. Si trong duyeân khieán cho chuùng sinh meâ laàm. 2. Laøm nhaân cho Haønh. Haønh cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Sinh quaû baùo cuûa ñôøi vò lai. 2. Laøm nhaân cho Thöùc. Thöùc cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Coù theå khieán cho coù söï töông tuïc. 2. Laøm nhaân cho Danh saéc. Danh saéc cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Hoã trôï ñeå thaønh töïu laãn nhau. 2. Laøm nhaân cho saùu Nhaäp. Saùu nhaäp cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Chuû theå duyeân vôùi saùu Traàn.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 643

2. Laøm nhaân cho Xuùc. Xuùc cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Chuû theå xuùc chaïm nôi ñöôïc duyeân. 2. Laøm nhaân cho Thoï. Thoï cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Nhaän bieát veà caùc vieäc yeâu-gheùt. 2. Laøm nhaân cho AÙi. AÙi cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. ÔÛ trong choã coù theå nhieãm maø sinh taâm tham. 2. Laøm nhaân cho Thuû. Thuû cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Laøm taêng tröôûng phieàn naõo caáu nhieãm, troùi buoäc. 2. Laøm nhaân cho Höõu. Höõu cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Coù theå sinh ôû trong caùc coõi khaùc. 2. Laøm nhaân cho Sinh. Sinh cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Laøm taêng tröôûng naêm AÁm. 2. Laøm nhaân cho Laõo. Laõo cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Khieán cho caùc caên chín muoài. 2. Laøm nhaân cho Töû. Töû cuõng coù hai loaïi taïo taùc: 1. Huyû hoaïi thaân naêm AÁm. 2. Do khoâng thaáy bieát maø khieán cho söï töông tuïc khoâng döùt". Luaän: ÔÛ ñaây, huûy hoaïi thaân naêm aám, do khoâng thaáy bieát maø khieán cho söï töông tuïc khoâng döùt: Hoaïi naêm aám, coù theå laøm nhaân cho ñôøi sau. Do khoâng thaáy bieát cho neân coù theå laøm nhaân cuûa ñôøi sau. Ñoù goïi laø quaùn veà nhaân cuûa keû khaùc. Theá naøo laø quaùn veà nhaân cuûa chính mình? Voâ minh... laø töø nhaân maø sinh nhaân, cho neân quaùn veà söï vieäc cuûa duyeân. Theá naøo laø nhaân cuûa voâ minh duyeân haønh khoâng giaùn ñoaïn, hoã trôï thaønh? Kinh: "Trong ñoù, Voâ minh duyeân Haønh laø nhaân cuûa Voâ minh duyeân vaøo khieán cho Haønh khoâng ñoaïn maø

hoã trôi ñeå thaønh Haønh. Haønh duyeân Thöùc laø nhaân cuûa Haønh duyeân vaøo khieán cho Thöùc khoâng ñoaïn maø hoã trôi thaønh Thöùc.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 644

Thöùc duyeân Danh saéc laø nhaân cuûa Thöùc duyeân vaøo khieán cho Danh saéc khoâng ñoaïn, hoã trôi thaønh Danh saéc. Danh saéc duyeân saùu Nhaäp laø nhaân cuûa Danh saéc duyeân vaøo khieán cho saùu Nhaäp khoâng ñoaïn, hoã trôi thaønh saùu Nhaäp. Saùu Nhaäp duyeân Xuùc... cho ñeán Sinh duyeân Laõo, Töû; laø nhaân cuûa Sinh duyeân vaøo khieán cho Laõo-Töû khoâng maø ñoaïn hoã trôi thaønh Laõo, Töû. Voâ minh dieät thì Haønh dieät; laø nhaân duyeân cuûa Voâ minh ñaõ khoâng, neân Haønh dieät, khoâng hoã trôi thaønh... cho ñeán Sinh dieät thì Laõo, Töû dieät; laø nhaân duyeân cuûa Sinh ñaõ khoâng, cho neân Laõo-Töû dieät maø khoâng hoã trôi thaønh". Luaän: Voâ minh duyeân Haønh: laø nhaân cuûa Voâ minh duyeân vaøo khieán cho Haønh khoâng ñoaïn, hoã trôi thaønh Haønh. Voâ minh coù hai loaïi: 1. Luùc coøn laø chuûng töû. 2. Luùc ñaõ keát thaønh quaû. ÔÛ ñaây, luùc coøn laø chuûng töû, khieán cho Haønh khoâng ñoaïn coù hai loaïi nghóa, chæ roõ veà vieäc Duyeân. Nhö vaäy, caùc nhaân duyeân khaùc, töøng phaàn töï sinh nhaân, coù hai loaïi nghóa veà vieäc Duyeân, neân bieát. Quaùn veà nhaân cuûa chính mình: laø quaùn khoâng lìa boû laãn nhau. Quaùn neáu lìa chi tröôùc thì khoâng coù chi sau. Quaùn khoâng lìa Voâ minh thì thaønh Haønh. Neáu khoâng lìa Voâ minh maø coù Haønh thì khoâng neân noùi laø Voâ minh duyeân Haønh. Neáu lìa Voâ minh maø coù Haønh, thaønh töïu, thì sai khaùc maø khoâng thaønh. Vì vaäy keä noùi: Phaùp do caùc duyeân sinh, Vaäy thì chaúng laø nhaân, Cuõng laïi chaúng nhaân khaùc, Khoâng ñoaïn cuõng khoâng thöôøng. Quaùn nhaân duyeân töï sinh, nhö tröôùc ñaõ noùi. Voâ minh coù hai loaïi: 1. Luùc coøn laø chuûng töû. 2. Luùc ñaõ keát thaønh quaû. Haønh cho ñeán Laõo-Töû cuõng nhö vaäy. Thôøi gian tröôùc vaø thôøi gian sau dieät ñi, thì thôøi gian giöõa cuõng khoâng coù, vì vaäy khoâng noùi ñeán. Theá naøo laø Quaùn veà choã thaâu nhieáp loãi laàm? Ñoù laø ba neûo thaâu nhieáp nhaân khoå quaû khoå. Kinh: "ÔÛ ñaây, ba phaàn Voâ minh-AÙi-Thuû khoâng ñoaïn laø neûo cuûa phieàn naõo. Hai phaàn Haønh, Höõu khoâng ñoaïn laø neûo cuûa nghieäp. Caùc

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 645

phaàn Nhaân duyeân coøn laïi, khoâng ñoaïn laø neûo cuûa khoå. Thôøi gian tröôùc-sau töông tuïc khoâng ñoaïn, cho neân ba neûo aáy khoâng ñoaïn. Nhö vaäy, ba neûo aáy lìa ngaõ, ngaõ sôû, chæ coù sinh dieät, cho neân gioáng nhö boù truùc". Luaän: Theá naøo laø Quaùn choã ngaên chaän loãi laàm? Neáu noùi nhaân duyeân sinh thì phaân bieät coù ba loaïi loãi laàm: 1. Loãi veà taát caû thaân cuøng sinh moät luùc. Vì sao? Vì khoâng coù nhaân khaùc. 2. Loãi veà töï nghieäp khoâng thoï baùo. Vì sao? Vì khoâng coù ngöôøi taïo. 3. Loãi do maát nghieäp. Vì sao? Vì chöa thoï nhaän quaû maø nghieäp ñaõ dieät. Ba loaïi loãi naøy duøng söï nhaän thöùc veà nhaân khaùc cuûa ñôøi quaù khöù ñeå ñaùp, cho neân quaû baùo cuûa söï thoï sinh coù sai bieät. Kinh: "Voâ minh duyeân Haønh laø thaáy söï vieäc cuûa ñôøi quaù khöù. Thöùc-Danh saéc-saùu Nhaäp-Xuùc-Thoï laø thaáy söï vieäc cuûa ñôøi hieän taïi. AÙi-

Thuû-Höõu-Sinh-Laõo Töû laø thaáy söï vieäc cuûa ñôøi vò lai. Ñoái vôùi ñieàu naøy thaáy coù söï chuyeån bieán cuûa ba ñôøi. Voâ minh dieät cho neân caùc Haønh dieät, goïi laø giaûi thích veà söï ñoaïn döùt cuûa nhaân duyeân töông tuïc. Luaän: Voâ minh duyeân Haønh töùc laø thaáy söï vieäc ñôøi quaù khöù; töùc laø sinh cuûa hieän taïi laø söï taïo taùc töø quaù khöù. Quaû cuûa hieän taïi töùc laø sinh cuûa vò lai, laø nghóa veà thaáy nhaân cuûa ñôøi quaù khöù. Thöùc cho ñeán Thoï laø thaáy söï vieäc ñôøi hieän taïi; töùc laø trong ñôøi quaù khöù, tuøy theo nghieäp voán coù, nghieäp aáy nhaän laáy quaû baùo cuûa Thöùc... nôi hieän taïi. Laïi coù theå nhaän laáy quaû baùo cuûa vò lai. AÙi-Thuû-Höõu... laø thaáy söï vieäc ñôøi vò lai; laïi coù sinh, toaøn boä ñöôïc ñònh roõ. Ñoái vôùi ñieàu naøy thaáy coù söï chuyeån bieán cuûa ba ñôøi; laïi coù söï chuyeån sinh cuûa ñôøi sau. Noùi nhö vaäy coù nghóa gì? Coù ba loaïi nghóa. Nghieäp quaù khöù khoâng thoï baùo, hoaëc coù luùc chöa laøm hoaëc ñaõ laøm maø chöa thoï baùo, hoaëc ñöôïc ñoái trò ñoaïn tröø. Trong aáy, Voâ minh duyeân Haønh laø chæ roõ veà söï taïo taùc. Haønh duyeân Thöùc cho ñeán Xuùc-Thoï, töùc chæ roõ söï taïo taùc aáy ñaõ thoï nhaän baùo. AÙi-Thuû-Höõu khoâng ñoaïn, ôû ñaây laø chæ roõ veà khoâng ñöôïc ñoái trò. Neáu ñoaïn AÙi-Thuû, tuy coù taïo nghieäp, thì Voâ minh duyeân Haønh khoâng theå sinh Höõu. Vì theá caùc nghieäp, coù tröôøng hôïp ñaõ taïo, chöa taïo,

coù tröôøng hôïp thoï nhaän quaû, chöa thoï nhaän quaû, coù tröôøng hôïp ñaõ ñoaïn-chöa ñoaïn. Neáu nhö vaäy thì khoâng coù loãi veà taát caû thaân cuøng sinh moät luùc. Nhö vaäy, chaúng phaûi laø heát thaûy caùc nghieäp thì thoï nhaän quaû ñöông lai, cuõng chaúng phaûi laø khoâng thoï, cuõng khoâng phaûi laø moät luùc. Neáu töï taïo nghieäp thì quaû baùo khoâng maát, chaúng phaûi laø thaân ngöôøi khaùc thoï. Nhö vaäy thì khoâng coù loãi veà töï nghieäp khoâng thoï nhaän baùo, vì ngöôøi khaùc khoâng taïo. Lìa ba söï nôi nghieäp nhaát ñònh thoï nhaän quaû, khoâng maát. Neáu nhö vaäy thì khoâng coù loãi do maát nghieäp. Ñoù goïi laø chæ roõ veà choã ngaên chaän ba loaïi loãi. Theá naøo laø quaùn veà nhaøm chaùn-khoâng nhaøm chaùn? Töùc laø phaân bieät, nhaøm chaùn veà voâ soá caùc khoå vi teá. Moïi thoï nhaän hieän coù ñeàu laø khoå, neân cuøng nhaøm chaùn voâ soá caùc khoå thoâ troïng. Kinh: “Möôøi hai phaàn Nhaân duyeân goïi laø ba khoå. Trong ñoù, Voâ minh, Haønh, Thöùc, Danh saéc, saùu nhaäp goïi laø Haønh khoå. Xuùc-Thoï goïi laø Khoå khoå. Caùc phaàn Nhaân duyeân coøn laïi goïi laø Hoaïi khoå. Voâ minh dieät cho neân Haønh dieät, cho ñeán Sinh dieät maø Laõo Töû dieät, goïi laø noùi veà vieäc ñoaïn tröø ba khoå töông tuïc”. Luaän: Theá naøo laø quaùn saâu xa? Kinh: “Nhaân cuûa Voâ minh duyeân Haønh sinh thì nhaân duyeân coù theå sinh Haønh. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Voâ minh dieät, Haønh dieät thì Haønh khoâng coøn. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Nhaân cuûa Voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà Sinh bò troùi buoäc. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Voâ minh dieät thì Haønh dieät laø noùi veà dieät boû troùi buoäc. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Nhaân cuûa Voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà tuøy thuaän quaùn Höõu. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Voâ minh dieät thì Haønh dieät laø noùi veà tuøy thuaän quaùn taän cuøng Voâ sôû höõu. Phaàn coøn laïi

cuõng nhö vaäy”. Luaän: Quaùn saâu xa coù boán loaïi: 1. Phaàn Höõu, khoâng phaûi keû khaùc taïo maø töø nhaân sinh ra. 2. Chaúng phaûi laø töï taïo taùc maø do duyeân sinh. Nhö kinh noùi: “Nhaân cuûa Voâ minh duyeân Haønh sinh thì nhaân duyeân coù theå sinh Haønh. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Voâ minh dieät thì Haønh dieät...”. 3. Chaúng phaûi caû hai taïo taùc maø chæ tuøy thuaän sinh. Vì khoâng nhaän bieát cho neân khi taïo taùc chaúng truù. Nhö kinh noùi: “Nhaân cuûa Voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà sinh bò troùi buoäc. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Voâ minh dieät thì Haønh dieät laø noùi veà troùi buoäc ñöôïc dieät töø. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy”. 4. Khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân taïo taùc maø tuøy thuaän neân coù. Nhö kinh noùi: “Nhaân cuûa Voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà tuøy thuaän quaùn

Höõu. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy. Voâ minh dieät thì Haønh dieät laø noùi veà tuøy thuaän quaùn taän cuøng Voâ sôû höõu. Phaàn coøn laïi cuõng nhö vaäy”. Neáu khoâng coù nhaân sinh thì sinh phaûi thöôøng sinh chöù, khoâng phaûi laø khoâng sinh, bôûi vì khoâng coù nhaân nhaát ñònh cho neân cuõng coù theå luoân luoân khoâng sinh. Vì sao? Vì khoâng coù nhaân sinh. Ñaây chaúng phaûi laø ñieàu öa thích cuûa phaùp Phaät. Neáu nhö vaäy, tuøy thuaän quaùn höõu thì coù nhaân chöù, khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân. Neáu khoâng coù nhaân thì khoâng theå noùi laø tuøy thuaän coù. Ñoù goïi laø möôøi loaïi quaùn veà nhaân duyeân tích taäp, quaùn veà choã sai bieät cuûa ñeá töôùng ñaõ noùi. Kinh: “Boà-taùt aáy ñaõ quaùn möôøi loaïi nghòch thuaän veà phaùp nhaân duyeân tích taäp nhö vaäy, ñoù laø thöù töï cuûa phaàn nhaân duyeân, laø choã thaâu nhieáp cuûa nhaát taâm, laø töï nghieäp thaønh töïu, laø khoâng lìa boû laãn nhau laø ba neûo khoâng ñoaïn, laø quaùn veà thôøi gian tröôùc sau, laø ba khoå tích taäp, laø nhaân duyeân sinh, laø nhaân duyeân sinh dieät töø troùi buoäc, laø tuøy thuaän quaùn taän cuøng veà Höõu”. Luaän: Laïi coù hai loaïi quaùn khaùc: 1. Quaùn Ñaïi Bi tuøy thuaän. 2. Quaùn phaân bieät trí Nhaát thieát töôùng. Quaùn Ñaïi Bi tuøy thuaän coù boán loaïi: 1. Ngu si ñieân ñaûo. 2. ÔÛ xöù khaùc caàu giaûi thoaùt. 3. Dò ñaïo caàu giaûi thoaùt. 4. Caàu giaûi thoaùt khaùc. - Theá naøo laø ngu si, ñieân ñaûo? Töùc laø tuøy theo nôi choán chaáp tröôùc, quaùn xeùt caùc söï vieäc ngu si, ñieân ñaûo, do chaáp tröôùc vaøo ngaõ, maø taát caû xöù thoï sinh xa lìa thì khoâng coù sinh. Theá naøo laø ngu si voâ minh taêm toái? Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy quaùn xeùt veà söï sinh dieät cuûa theá gian roài, daáy leân yù nieäm: Moïi söï sai bieät veà sinh thoï thaân vaø sinh xöù hieän coù nôi theá gian, ñeàu do tham chaáp veà ngaõ...”. Ngu si laøm muø loøa cho neân tham chaáp vaøo ngaõ, ñieân ñaûo cuøng vôùi ñieân ñaûo nghi hoaëc trong chi töôùng Höõu nhö vaäy. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt laïi khôûi suy nghó: Caùc phaøm phu naøy do ngu si laøm muø loaø...”. - Theá naøo laø ôû xöù khaùc caàu giaûi thoaùt? Töùc laø caùc phaøm phu aáy, do ngu si ñieân ñaûo nhö vaäy, neân thöôøng ôû trong thöùc A-leâ-da vaø thöùc A-ñaø- na maø caàu giaûi thoaùt, chính laø ôû trong ngaõ-ngaõ sôû cuûa xöù khaùc maø caàu giaûi thoaùt. Ñoái trò ñieàu naøy, nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy khôûi leân suy nghó: Ba coõi ñeàu hö voïng, chæ laø moät taâm taïo...”.

- Theá naøo laø dò ñaïo caàu giaûi thoaùt? Töùc laø ôû trong nhaân ñieân ñaûo maø caàu giaûi thoaùt. Nhaân ñieân ñaûo coù ba loaïi: Nhaân cuûa taùnh. Nhaân cuûa coõi Töï Taïi Thieân. Nhaân cuûa khoå haïnh vaø khoâng coù nhaân. Khoâng neân caàu nhö vaäy. Vì sao? Vì chi Höõu cuûa nhaân duyeân coù hai loaïi nghieäp coù theå daáy khôûi caùc nhaân duyeân. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, Voâ minh coù hai loaïi taïo taùc: Moät laø si trong duyeân khieán cho chuùng sinh meâ laàm, hai laø laøm nhaân cho Haønh...”. Nhaân töï sinh. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, Voâ minh duyeân Haønh laø nhaân cuûa Voâ minh duyeân vaøo khieán cho Haønh khoâng ñoaïn maø hoã trôï ñeå thaønh Haønh...”. Nhaân cuûa nghieäp-phieàn naõo voïng töôûng, chaúng phaûi laø nhaân an laïc. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, ba phaàn Voâ minh-AÙi-Thuû khoâng ñoaïn laø Neûo phieàn naõo”. Nhö vaäy... laø nhaân cuûa thôøi gian tröôùc-giöõa, vaø nhaân cuûa thôøi gian giöõa-sau, thôøi gian giöõa cuûa hai thôøi gian tröôùc sau. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, nhaân Voâ minh duyeân Haønh laø thaáy roõ söï vieäc cuûa ñôøi quaù khöù”. Neáu khoâng coù caùc söï vieäc nhö vaäy thì caùc loaïi chuùng sinh cuõng khoâng coù. - Theá naøo laø caàu giaûi thoaùt khaùc? Giaûi thoaùt chaân chaùnh coù boán loaïi töôùng: 1. Töôùng lìa taát caû khoå. 2. Töôùng voâ vi. 3. Töôùng xa lìa caáu nhieãm. 4. Töôùng xuaát theá gian. Giaûi thoaùt kia vaãn coøn bò caùc haønh khoå theo ñuoåi, keå caû coõi Voâ saéc cuõng coøn bò troùi buoäc. Nhö kinh noùi: “Möôøi hai phaàn Nhaân duyeân goïi laø ba khoå. Voâ minh-Haønh cho ñeán saùu Nhaäp goïi laø Haønh khoå”. Nhaân duyeân sinh nhö vaäy, nhö kinh noùi: “Trong ñoù, nhaân duyeân cuûa Voâ minh, nhaân duyeân cuûa Haønh coù theå sinh Haønh. Caùc phaàn khaùc cuõng vaäy”. Nhö vaäy, laïi nhieãm maø sinh troùi buoäc, nhö kinh noùi: “Trong ñoù, Voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà Sinh bò troùi buoäc. Caùc phaàn khaùc cuõng nhö vaäy”. Nhö vaäy, tuøy thuaän Höõu, caàu giaûi thoaùt nôi coõi Voâ saéc. Nhö kinh noùi: “Nhaân cuûa Voâ minh duyeân vôùi Haønh laø noùi veà tuøy thuaän quaùn Höõu. Phaàn khaùc cuõng nhö vaäy”. Nhö vaäy ñaõ noùi veà quaùn Ñaïi Bi tuøy thuaän vôùi nhaân duyeân tích taäp. Quaùn phaân bieät veà trí Nhaát thieát töôùng. Coù chín loaïi: 1. Quaùn phaân bieät veà nhieãm, tònh; töùc laø caùc thöù nhieãm, tònh nhö chaáp ngaõ maïn, lìa ngaõ maïn. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy quaùn veà theá gian sinh dieät roài, khôûi suy nieäm: Moïi söï sai bieät veà thoï thaân vaø sinh xöù hieän coù nôi theá gian, ñeàu do tham chaáp vaøo ngaõ...”.

2. Quaùn veà söï nöông döïa; töùc laø quaùn nhaân duyeân tích taäp aáy döïa vaøo nhöõng phaùp gì? Nhö kinh noùi: “Boà-taùt naøy laïi suy nieäm: Khoâng nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà Ñeä nhaát nghóa cuûa caùc Ñeá cho neân goïi laø Voâ minh...”. 3. Quaùn veà phöông tieän; töùc laø quaùn veà chi Höõu cuûa nhaân duyeân coù hai loaïi nghieäp coù theå khôûi caùc nhaân duyeân. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, voâ minh coù hai loaïi taïo taùc...”. 4. Quaùn veà töôùng nhaân duyeân; töùc laø nhö chi Höõu khoâng taïo taùc. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, Voâ minh duyeân Haønh laø nhaân cuûa Voâ minh duyeân vaøo khieán cho Haønh khoâng ñoaïn...”. 5. Quaùn veà nhaäp ñeá:

Töùc nhö quaùn veà Taäp ñeá cuûa ba neûo khoå (Nghieäp, Phieàn naõo, Khoå). Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, Voâ minh- AÙi-Thuû, ba phaàn khoâng ñoaïn laø Neûo cuûa phieàn naõo...”. 6. Quaùn veà choã tin nhaäp nöông döïa cuûa coù löïc vaø khoâng löïc; laø nhö quaùn choã thuø thaéng cuûa söï hoùa ñoä trong thôøi gian tröôùc-giöõa-sau. Nhö kinh noùi: “Voâ minh duyeân Haønh laø thaáy roõ vieäc cuûa ñôøi quaù khöù...”. 7. Quaùn veà choã tin, nhaäp cuûa Maïn taêng thöôïng vaø khoâng Maïn taêng thöôïng; töùc laø nhö quaùn vì khoâng nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà khoå, ngaõ maïn, vi teá. Nhö kinh noùi: “Trong ñoù, Voâ minh-Haønh, cho ñeán saùu Nhaäp goïi laø Haønh khoå...”. 8. Quaùn khoâng coù khôûi ñaàu nhö thôøi gian giöõa coù nhaân duyeân sinh thì thôøi gian sau sinh, tuøy thuaän vaøo troùi buoäc. Nhö kinh noùi: “Nhaân duyeân cuûa Voâ minh, nhaân duyeân cuûa Haønh... Nhaân cuûa voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà Sinh bò troùi buoäc...”. 9. Quaùn veà caùc loaïi; laø quaùn tuøy thuaän Höõu ñoái vôùi AÙi cuûa ba coõi. Nhö kinh noùi: “Nhaân Voâ minh duyeân Haønh laø noùi veà quaùn tuøy thuaän Höõu. Phaàn khaùc cuõng nhö vaäy”. Nhö vaäy ñaõ noùi veà söï thuø thaéng cuûa vieäc haønh ñaïo khoâng truù (Phaàn hai). Tieáp theo laø noùi veà Quaû thuø thaéng aáy (Phaàn ba). Coù naêm thöù töôùng: 1. Thuø thaéng do ñaït ñöôïc Haønh ñoái trò cuøng thuø thaéng do lìa chöôùng. 2. Thuø thaéng do tu haønh, chöùng ñaéc. 3. Thuø thaéng do ñaït ñöôïc Tam-muoäi. 4. Thuø thaéng do ñaït ñöôïc taâm baát hoaïi. 5. Thuø thaéng do ñaït ñöôïc dieäu löïc töï taïi. Theá naøo laø thuø thaéng do ñaït ñöôïc Haønh ñoái trò? Töùc laø ba moân giaûi thoaùt.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 650

Kinh: “Boà-taùt aáy, haønh möôøi loaïi quaùn veà nhaân duyeân tích taäp roài, thaáy roõ laø khoâng coù ngaõ, khoâng coù thoï maïng, khoâng coù chuùng sinh, töï taùnh laø Khoâng, lìa moïi söï taïo taùc-thoï nhaän. Khi quaùn xeùt nhö vaäy, thì moân giaûi thoaùt Khoâng sinh khôûi hieän tieàn. Boà-taùt aáy, quaùn veà chi Höõu kia laø töï taùnh dieät cho neân giaûi thoaùt luoân hieän tieàn, thaáy roõ nôi choán cuûa nhaân duyeân khoâng moät töôùng cuûa phaùp naøo coù theå sinh. Nhö vaäy, khoâng thaáy töôùng cuûa phaùp cho neân moân giaûi thoaùt Voâ töôùng sinh khôûi hieän tieàn. Boà-taùt aáy, nhö vaäy hoäi nhaäp vôùi Khoâng vaø Voâ töôùng, khoâng sinh nguyeän öa thích, chæ duøng Ñaïi Bi laøm ñaàu ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Nhö vaäy, moân giaûi thoaùt Voâ nguyeän sinh khôûi, hieän tieàn. Boà-taùt naøy, tu haønh ba moân giaûi thoaùt aáy, lìa töôùng ta-ngöôøi, lìa boû töôùng taïo taùc-thoï nhaän, lìa boû töôùng coù, khoâng”. Luaän: Moân giaûi thoaùt Khoâng ôû ñaây, noùi coù ba loaïi töôùng: 1. Thaáy chuùng sinh laø voâ ngaõ. 2. Thaáy phaùp laø voâ ngaõ. 3. Ñoái vôùi hai loaïi aáy (Chuùng sinh, phaùp) ñeàu trôû thaønh voâ kieán, voâ taùc. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, haønh möôøi loaïi quaùn veà nhaân duyeân tích taäp roài, thaáy roõ khoâng coù ngaõ, khoâng coù thoï maïng, khoâng coù chuùng sinh, töï taùnh laø Khoâng...”. Thaáy chuùng sinh laø voâ ngaõ laø khoâng coù ngaõ, khoâng coù thoï maïng, khoâng coù chuùng sinh. Caâu naøy chæ roõ veà thaáy phaùp laø voâ ngaõ. Töï taùnh laø Khoâng, caâu naøy chæ roõ: Ñoái vôùi hai loaïi kia ñeàu trôû thaønh voâ kieán, voâ taùc. Thaáy chuùng sinh vaø phaùp khoâng coù söï taïo taùc, vì khoâng coù

ngöôøi taïo taùc, cho neân söï vieäc taïo taùc cuõng khoâng. Khoâng thaáy söï taïo taùc-lìa taïo taùc-thoï nhaän; caâu naøy chæ roõ veà moân giaûi thoaùt Voâ töôùng, cuõng coù ba loaïi töôùng: 1. Dieät tröø chöôùng. 2. Ñaït ñöôïc ñoái trò. 3. Nieäm töôùng khoâng haønh. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, quaùn veà chi Höõu kia laø töï taùnh dieät cho neân giaûi thoaùt luoân hieän tieàn, thaáy roõ nôi choán cuûa nhaân duyeân khoâng coù töôùng cuûa moät phaùp naøo coù theå sinh…”. Dieät tröø chöôùng laø quaùn veà chi Höõu kia laø töï taùnh dieät. Caâu naøy chæ roõ veà “Ñaït ñöôïc ñoái trò”. Neân giaûi thoaùt luoân hieän tieàn. Caâu naøy chæ roõ veà “Nieäm töôùng khoâng haønh”. Thaáy roõ nôi choán cuûa nhaân duyeân… Caâu naøy chæ roõ veà moân giaûi thoaùt Voâ nguyeän, cuõng noùi coù ba loaïi töôùng:

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 651

1. Nöông döïa. 2. Theå taùnh. 3. Thuø thaéng. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, nhö vaäy hoäi nhaäp vôùi Khoâng vaø Voâ töôùng, khoâng sinh nguyeän öa thích, chæ laáy Ñaïi Bi laøm ñaàu…”. Trong ñoù, hoäi nhaäp vôùi Khoâng, vôùi Voâ töôùng thì goïi laø Nöông döïa. Nhôø nöông döïa nhö vaäy cho neân coù theå thaønh töïu Voâ nguyeän, khoâng sinh nguyeän öa thích. Khoâng sinh nguyeän öa thích, goïi laø Theå cuûa Voâ nguyeän. Ñaïi Bi laøm ñaàu ñeå giaùo hoùa chuùng sinh, ñoù laø söï thuø thaéng. Haøng Thanh vaên cuõng coù “Khoâng sinh nguyeän öa thích”, nhöng ñoái vôùi Theå cuûa Voâ nguyeän laïi xa lìa Ñaïi Bi, khoâng öa thích giaùo hoùa chuùng sinh. Thuø thaéng cuûa dieät tröø chöôùng; laø lìa ba loaïi töôùng. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt tu haønh ba moân giaûi thoaùt aáy, lìa boû töôùng ta-ngöôøi, lìa boû töôùng taïo taùc-thoï nhaän, lìa boû töôùng coù, khoâng”. Thöù töï nhö vaäy, ôû trong naêm ñòa, taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng xa lìa. ÔÛ trong boán ñòa xa lìa caùc töôùng hieän-aån vaø trong saùu ñòa naøy laø phaùp bình ñaúng xa lìa. Kinh: “Boà-taùt aáy, taâm Ñaïi Bi chuyeån sang, do quyù troïng Ñaïi Bi, sieâng naêng haønh trì tinh taán, chöa vieân maõn caùc phaùp trôï Boà-ñeà phaàn thì mong khieán ñaït ñaày ñuû. Boà-taùt khôûi leân suy nghó: Höõu vi hoøa hôïp, haønh lìa hoøa hôïp, khoâng haønh vôùi caùc duyeân ñaày ñuû, haønh khoâng ñaày ñuû cho neân khoâng haønh. Chæ rieâng mình nhaän bieát phaùp höõu vi coù nhieàu loãi laàm, khoâng neân hoøa hôïp ñuû caùc nhaân duyeân, cuõng khoâng döùt boû hoaøn toaøn phaùp höõu vi, vì lôïi ích giaùo hoùa chuùng sinh. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt nhaän bieát phaùp höõu vi coù nhieàu loãi laàm nhö vaäy, lìa töï taùnh maø quaùn töï taùnh khoâng sinh-khoâng dieät. Boà-taùt aáy haønh quaùn nhö vaäy roài, khôûi taâm Ñaïi Bi, khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh, töùc thì ñaït ñöôïc moân trí khoâng chöôùng ngaïi, hieän tieàn, goïi laø haønh Baùt nhaõ Ba-la-maät saùng toû, hieän tieàn. Boà-taùt naøy thaønh töïu haønh Baùt nhaõ Ba-la-maät saùng toû hieän tieàn, soi chieáu nhö vaäy roài, laøm nhaân duyeân vieân maõn phaùp trôï Boà-ñeà phaàn nhöng khoâng cuøng truù vôùi phaùp höõu vi, quaùn töôùng tòch dieät nôi taùnh cuûa phaùp höõu vi, cuõng khoâng truù trong ñoù, chæ muoán ñaày ñuû phaùp phaàn Boà-ñeà voâ thöôïng”. Luaän: Thuø thaéng do tu haønh chöùng ñaéc, coù hai loaïi tu haønh: 1. Tu haønh do phaùt khôûi duõng maõnh. 2. Tu haønh do khôûi chí tröôïng phu. Tu haønh do phaùt khôûi duõng maõnh; töùc laø nhaän bieát phaùp höõu vi coù

nhieàu loãi laàm, xa lìa choã taïo nghieäp phieàn naõo cuøng moïi söï troùi buoäc, taïo lôïi ích thuø thaéng cho chuùng sinh. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, taâm Ñaïi Bi chuyeån sang”. Tu haønh do khôûi chí tröôïng phu; töùc laø quaùn ñoái chieáu söï nhaøm chaùn, quaùn thaáy roõ nhieàu loãi laàm, maø dieät tröø ñoái. Quaùn töï taùnh cuøng töôùng ñeàu khoâng. Nhö kinh noùi: “Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt nhaän bieát phaùp höõu vi coù nhieàu loãi laàm nhö vaäy...”. Thuø thaéng do tu haønh; töùc laø thuø thaéng do trí vaø taâm Ñaïi Bi tuøy thuaän. Döïa vaøo ñaïo khoâng truù, haønh theo moân trí khoâng chöôùng ngaïi luoân hieän tieàn, haønh Baùt nhaõ Ba-la-maät saùng toû hieän tieàn, chöùng bieát phaùp höõu vi vaø Nieát-baøn bình ñaúng, Boà-taùt khoâng truù caû hai, vì ñoái vôùi caùc phaùp phaàn trôï ñaïo, Boà-taùt haønh trì chöa ñaày ñuû. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, haønh quaùn nhö vaäy roài, khôûi taâm Ñaïi Bi, khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh...”. Trí khoâng chöôùng ngaïi; töùc laø trí cuûa Nhö Lai. Nhöng ôû ñaây vì chöa thaønh töïu, cho neân goïi laø “Saùng toû, hieän tieàn”. Theá naøo laø thuø thaéng do ñaït ñöôïc Tam-muoäi? Ñoù laø coù möôøi moân Tam-muoäi khoâng ñeàu laø haøng ñaàu, cuøng vôùi quyeán thuoäc cuûa mình. Kinh: “Boà-taùt aáy, an truù trong ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà-taùt, ñaït ñöôïc caùc loaïi Tam-muoäi: 1. Tín Khoâng. 2. Taùnh Khoâng. 3. Ñeä nhaát nghóa Khoâng. 4. Ñeä nhaát Khoâng. 5. Ñaïi Khoâng. 6. Hôïp Khoâng. 7. Khôûi Khoâng. 8. Nhö thaät baát phaân bieät Khoâng. 9. Baát xaû Khoâng. 10. Ñaéc lìa-chaúng lìa Khoâng. Boà-taùt aáy, ñaït ñöôïc möôøi moân Tam-muoäi Khoâng haøng ñaàu nhö vaäy, vôùi traêm ngaøn vaïn moân Tam-muoäi Khoâng luoân hieän tieàn. Ñaït ñöôïc möôøi moân Tam-muoäi Voâ töôùng haøng ñaàu nhö vaäy, vôùi traêm ngaøn vaïn moân Tam-muoäi Voâ töôùng luoân hieän tieàn. Ñaït ñöôïc möôøi moân Tam-muoäi Voâ nguyeän haøng ñaàu nhö vaäy, cuøng vôùi traêm ngaøn vaïn moân Tam-muoäi Voâ nguyeän luoân hieän tieàn”. Luaän: Tam-muoäi Khoâng naøy coù boán loaïi sai bieät:

1. Quaùn. 2. Khoâng buoâng lung. 3. Ñöôïc taêng thöôïng. 4. Laøm nhaân. Tröø Tam-muoäi thöù tö (Ñeä nhaát khoâng) coù naêm Tam-muoäi ñöôïc goïi laø Quaùn: 1. Quaùn chuùng sinh voâ ngaõ. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Tín Khoâng”. 2. Quaùn phaùp voâ ngaõ. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Taùnh Khoâng”. 3. Quaùn choïn laáy khoâng kia. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Ñeä nhaát nghóa Khoâng”. 4. Quaùn döïa vaøo Thöùc A-leâ-da. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Ñaïi Khoâng”. 5. Quaùn Thöùc chuyeån. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Hôïp Khoâng”. Khoâng buoâng lung laø Tam-muoäi thöù tö, phaân bieät, kheùo tu haønh, tu haønh khoâng chaùn ñuû. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Ñeä nhaát Khoâng”. Ñöôïc taêng thöôïng: Tam-muoäi thöù baûy (Khôûi Khoâng) ñaït ñöôïc coâng ñöùc taêng thöôïng. Nhö kinh noùi: “Ñaït Tam-muoäi Khôûi Khoâng”. Laøm nhaân laø ba loaïi Tam-muoäi coøn laïi. Nhaân laøm thanh tònh chöôùng ngaïi cuûa trí, nhö kinh noùi: “Ñaït ñöôïc Tam-muoäi Nhö thaät baát phaân bieät Khoâng”. Nhaân cuûa vieäc giaùo hoùa chuùng sinh, nhö kinh noùi: “Ñaït ñöôïc Tam-muoäi Baát xaû khoâng” laø nhaân cuûa vieäc choïn laáy coõi. Nhö

kinh noùi: “Ñaït ñöôïc Tam-muoäi Ñaéc lìa chaúng lìa khoâng”. Nguyeän choïn laáy coõi nhö vaäy, xa lìa phieàn naõo caáu ueá maø tuøy thuaän nôi caùc coõi, neân goïi laø “Lìa, chaúng lìa”. Theá naøo laø thuø thaéng do ñaït ñöôïc Taâm baát hoaïi? Kinh: “Boà-taùt aáy, an truù trong ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà-taùt, laïi chuyeån sang, thaønh töïu ñaày ñuû caùc Taâm: 1. Baát hoaïi. 2. Quyeát ñònh. 3. Chaân thaät. 4. Saâu xa. 5. Khoâng thoaùi chuyeån. 6. Khoâng ngöøng nghæ. 7. Thanh tònh. 8. Voâ bieân.

9. Caàu trí. 10. Ñaày ñuû phöông tieän trí haønh”. Luaän: Taâm baát hoaïi laø kieân coá, khoâng thoaùi chuyeån. Taâm baát hoaïi naøy coù chín loaïi: 1. Baát hoaïi do tin quaùn. Nhö kinh noùi: “Taâm quyeát ñònh”. 2. Baát hoaïi do gaéng söùc thoï nhaän, thuaän hôïp. Nhö kinh noùi: “Taâm chaân thaät”. 3. Baát hoaïi do ôû nôi choán saâu xa khoâng kinh sôï. Nhö kinh noùi: “Taâm saâu xa”. 4. Baát hoaïi do ôû nôi thöøa cuûa mình khoâng ñoäng. Nhö kinh noùi: “Taâm khoâng thoaùi chuyeån”. 5. Baát hoaïi do phaùt khôûi tinh taán. Nhö kinh noùi: “Taâm khoâng ngöøng nghæ”. 6. Baát hoaïi do lìa caáu nhieãm cuûa taâm yù ganh gheùt, phaù giôùi. Nhö kinh noùi: “Taâm thanh tònh”. 7. Baát hoaïi do taïo lôïi ích roäng khaép cho chuùng sinh. Nhö kinh noùi: “Taâm voâ bieân”. 8. Baát hoaïi do caàu ñaït giaûi thoaùt thuø thaéng toái thöôïng. Nhö kinh noùi: “Taâm caàu ñaït trí”. 9. Baát hoaïi do haønh hoùa cöùu ñoä chuùng sinh. Nhö kinh noùi: “Taâm ñaày ñuû phöông tieän trí haønh”. Theá naøo laø thuø thaéng do ñaït ñöôïc dieäu löïc töï taïi? Kinh: “Boà-taùt aáy, nhö taâm cuûa caùc baäc Boà-taùt, tuøy thuaän thaønh töïu, doác loøng höôùng tôùi ñaïo quaû Boà-ñeà Voâ thöôïng. Tinh taán khoâng thoaùi chuyeån, thaønh töïu vieäc khieán cho taát caû dò luaän cuûa ngoaïi ñaïo ñeàu khoâng theå khuynh ñoäng. Thaønh töïu tuøy thuaän hoäi nhaäp caûnh giôùi caùc trí. Thaønh töïu xa lìa, laøm xoay chuyeån caûnh giôùi haøng Nhò thöøa. Thaønh töïu quyeát ñònh toaøn boä höôùng ñeán trí Phaät. Thaønh töïu khoâng thoaùi thaát, khieán heát thaûy caùc thöù ma phieàn naõo khoâng theå phaù hoaïi. Thaønh töïu söï an truù vöõng chaéc, kheùo truù nôi trí tueä saùng toû baäc Boà- taùt. Thaønh töïu söï an truù chính ñaùng, kheùo tu taäp haønh trì caùc phaùp Khoâng-Voâ töôùng-Voâ nguyeän. Thaønh töïu söï hoã trôï haønh chaân chaùnh cuûa trí phöông tieän quaùn xeùt. Thaønh töïu haønh khoâng boû tích taäp caùc phaùp trôï phaàn Boà-ñeà. Boà-taùt aáy, truù trong ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà- taùt, haønh Baùt nhaõ Ba-la-maät taêng thöôïng, thaønh töïu, ñaït ñöôïc thoâng suoát Nhaãn thöù ba laø Thuaän nhaãn, tuøy thuaän phaùp nhö thaät, khoâng coù choáng traùi”.

Luaän: Boà-taùt aáy, nhö taâm cuûa caùc baäc Boà-taùt... doác loøng höôùng tôùi ñaïo quaû Boà-ñeà Voâ thöôïng: Töùc laø ñaït ñöôïc dieäu löïc thuø thaéng cuûa haønh Baùt nhaõ Ba-la-maät, cho neân coù theå hoäi nhaäp saâu xa, trong ñoù, dieäu löïc thuø thaéng coù chín loaïi: 1. Dieäu löïc coù khaû naêng haøng phuïc keû khaùc. Nhö kinh noùi: “Tinh taán khoâng thoaùi chuyeån...”. 2. Dieäu löïc coù theå ñoaïn tröø caùc nghi. Nhö kinh noùi: “Thaønh töïu tuøy thuaän hoäi nhaäp caûnh giôùi caùc trí”. 3. Dieäu löïc cuûa töï Thöøa khoâng ñoäng. Nhö kinh noùi: “Thaønh töïu xa lìa, laøm xoay

chuyeån caûnh giôùi cuûa haøng Nhò thöøa". 4. Dieäu löïc ôû nôi choán saâu xa quyeát ñònh tin töôûng. Nhö kinh noùi: "Thaønh töïu quyeát ñònh toaøn boä höôùng ñeán trí Phaät". 5. Dieäu löïc khoâng tan hoaïi. Nhö kinh noùi: "Thaønh töïu khoâng thoaùi thaát khieán caùc thöù ma phieàn naõo khoâng theå phaù hoaïi". 6. Dieäu löïc kieân coá, döïa vaøo söï ñoái trò caùc chöôùng phieàn naõo ñöôïc thanh tònh. Nhö kinh noùi: "Thaønh töïu söï an truù vöõng chaéc". 7. Dieäu löïc do ñoái trò roäng khaép. Nhö kinh noùi: "Thaønh töïu söï an truù chaùnh ñaùng, kheùo tu taäp". 8. Dieäu löïc do hoùa ñoä chuùng sinh. Nhö kinh noùi: "Thaønh töïu söï hoã trôï haønh chaân chaùnh cuûa trí phöông tieän quaùn xeùt". 9. Dieäu löïc laøm thanh tònh moïi chöôùng ngaïi cuûa trí. Nhö kinh noùi: "Thaønh töïu haønh khoâng xaû boû...". Caùc phaùp aáy nhö treân ñaõ noùi, ñeàu thuoäc veà dieäu löïc thuø thaéng. Kinh: Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt aáy an truù nôi ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà-taùt roài, ñöôïc thaáy nhieàu chö Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng, cuûa ñaïi nguyeän, Boà-taùt aáy ñöôïc thaáy nhieàu traêm Phaät... cho ñeán nhieàu traêm ngaøn na-do-tha Phaät, ñöôïc thaáy nhieàu öùc Phaät... cho ñeán nhieàu traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng, cuûa ñaïi nguyeän, Boà-taùt aáy khi gaëp chö Phaät ñeàu ñem taâm höôùng thöôïng, taâm saâu xa, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, cuùng döôøng caùc thöù y phuïc, thöùc aên uoáng, ngoïa cuï, thuoác men... Duøng caên thieän naøy ñeàu nguyeän hoài höôùng ñeán quaû vò Voâ Thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc. ÔÛ nôi truù xöù cuûa chö Phaät sinh taâm cung kính toät baäc, moät loøng nghe phaùp, laõnh hoäi roài thoï trì, laõnh hoäi-thoï trì xong thì ñaït ñöôïc Tam-muoäi Nhö thaät, trí tueä toûa saùng, tuøy thuaän tu taäp, haønh trì roài ghi nhôù, giöõ gìn, trí tueä caøng trôû neân thuø thaéng, laïi ñaït ñöôïc taïng Phaùp cuûa chö Phaät. Boà-taùt aáy, an truù trong ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà-taùt, ôû nôi voâ löôïng

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 8 656

traêm kieáp... voâ löôïng ngaøn kieáp, voâ löôïng traêm ngaøn kieáp, voâ löôïng traêm ngaøn na-do-tha kieáp, voâ löôïng öùc kieáp, cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn öùc na-do-tha kieáp, caùc caên thieän kia luoân chuyeån ñoåi, caøng trôû neân saùng, saïch thuø thaéng. Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaøng roøng töø ban ñaàu, duøng löu ly maøi boùng thì aùnh saùng maøu saéc caøng trôû neân saùng, ñeïp. Boà-taùt naøy cuõng nhö vaäy, truù trong ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà-taùt aáy, caùc caên thieän kia vôùi trí phöông tieän quaùn xeùt, caøng trôû neân thanh tònh, saùng toû hôn heát, daàn daàn vaéng laëng, thaønh töïu baát hoaïi. Ví nhö vaàng saùng cuûa maët traêng toûa chieáu nôi thaân chuùng sinh, khieán ñöôïc maùt meû, boán loaïi gioù thoåi cuõng khoâng theå huûy hoaïi. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt naøy cuõng theá, truù nôi ñòa Hieän tieàn cuûa baäc Boà-taùt, caùc caên thieän kia coù theå dieät töø löûa phieàn naõo cuûa voâ löôïng traêm ngaøn öùc na-do-tha chuùng sinh, boán loaïi ñaïo ma ñeàu khoâng theå phaù hoaïi. Boà-taùt aáy, trong möôøi Ba-la-maät thì Baùt nhaõ Ba-la-maät laø taêng thöôïng, caùc phaùp Ba-la-maät khaùc khoâng phaûi laø khoâng tu taäp, nhöng maø tuøy theo phaàn-theo söùc. Naøy caùc Phaät töû! Ñoù goïi laø löôïc noùi veà ñòa Hieän tieàn, laø Ñòa thöù saùu cuûa baäc Boà-taùt. Neáu Boà-taùt truù

trong ñòa naøy nhieàu laàn laøm Thieân vöông coõi trôøi Hoùa-laïc, moïi söï taïo taùc haønh hoùa ñeàu töï taïi, kheùo leùo dieät tröø taâm ngaõ maïn cuûa chuùng sinh, kheùo duøng phaùp ñeå xoay chuyeån taâm ngaõ maïn aáy, caùc nghieäp thieän ñaõ laøm nhö boá thí-aùi ngöõ-lôïi haønh- ñoàng söï, caùc phöôùc ñöùc aáy ñeàu khoâng lìa nieäm Phaät-nieäm Phaùp nieäm Taêng, nieäm Boà-taùt vaø nieäm haønh cuûa Boà-taùt... cho ñeán khoâng lìa nieäm veà trí Nhaát thieát chuûng, trí Nhaát thieát trí, luoân khôûi taâm naøy: Mình neân ôû trong heát thaûy chuùng sinh, laø ngöôøi ñöùng ñaàu, laø hôn, laø lôùn, laø dieäu, laø vi dieäu, laø treân, laø voâ löôïng, laø ngöôøi daãn daét, laø vò töôùng, laø baäc thaày, laø baäc toân quyù, cho ñeán laø choã döïa cuûa trí Nhaát thieát trí. Laïi töø nieäm naøy maø phaùt khôûi haønh tinh taán, do dieäu löïc cuûa tinh taán, cho neân trong khoaûng moät nieäm, ñaït ñöôïc traêm ngaøn öùc Tam-muoäi, thaáy traêm ngaøn öùc Phaät, nhaän bieát traêm ngaøn öùc thaàn löïc cuûa Phaät, coù theå laøm chuyeån ñoäng traêm ngaøn öùc theá giôùi Phaät, coù theå ñi vaøo traêm ngaøn öùc theá giôùi Phaät, coù theå soi chieáu traêm ngaøn öùc theá giôùi Phaät, coù theå giaùo hoùa chuùng sinh nôi traêm ngaøn öùc theá giôùi Phaät, coù theå truù thoï traêm ngaøn öùc kieáp, coù theå nhaän bieát söï vieäc trong traêm ngaøn öùc kieáp nôi ñôøi quaù khöù-vò lai, coù theå kheùo hoäi nhaäp traêm ngaøn öùc phaùp moân, coù theå bieán hoùa thaân laøm traêm ngaøn öùc thaân, nôi moãi moãi thaân coù theå thò hieän traêm ngaøn öùc Boà-taùt duøng laøm quyeán thuoäc. Neáu duøng nguyeän löïc töï taïi thuø thaéng toái

thöôïng, thì nguyeän löïc cuûa Boà-taùt coøn vöïôt hôn soá löôïng aáy. Thò hieän voâ soá thaàn thoâng, hoaëc nôi thaân, hoaëc nôi aùnh saùng... cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp cuõng khoâng theå tính bieát heát". Luaän: Laõnh hoäi, thoï trì roài, ñaït ñöôïc Tam-muoäi Nhö thaät, tuøy thuaän tu haønh laø ñaït ñöôïc nghóa Ñaø-la-ni. Caâu naøy chæ roõ, laø nhôø vaøo söï vieäc kia, cho neân noùi, döïa vaøo Tam- muoäi thuø thaéng, ñaït ñöôïc caùc phaùp Chæ- Quaùn saùng toû, vôùi neûo haønh trì hôn haún. Haønh roài ghi nhôù, giöõ gìn. Töùc laø coù theå giöõ gìn haønh aáy. Boà-taùt naøy trí tueä caøng trôû neân thuø thaéng, cho ñeán. Caùc caên thieän kia caøng ñöôïc saùng, saïch laø giaûi thoaùt khoûi moïi chöôùng ngaïi, chöùng ñaéc dieäu nghóa kia. Duï veà duøng löu ly maøi boùng vaøng roøng; laø chæ roõ, trong ñòa naøy, trí xuaát theá gian taêng thöôïng, aùnh saùng cuûa trí caøng trôû neân hôn haún. Nhö kinh noùi: "Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaøng roøng töø ban ñaàu...". Do trí khoâng coù chöôùng ngaïi hieän tieàn, cho neân haønh Baùt nhaõ Ba-la-maät saùng toû hieän tieàn. Vì vaäy goïi laø ñòa Hieän tieàn. Trí phöông tieän quaùn xeùt; laø trí saùng toû do haønh hoùa ñaïo khoâng truù. Duï veà vaàng saùng cuûa maët traêng; laø chæ roõ choã hôn so vôùi trí cuûa ñòa tröôùc. Vaàng nhoû nhöng aùnh saùng lôùn. Nhö kinh noùi: "Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaàng aùnh saùng cuûa maët traêng... cho ñeán boán loaïi ñaïo ma cuõng khoâng theå phaù hoaïi". Ñaïo ma laø thuaän theo söï vieäc cuûa ma, haønh cuûa ma. Caùc phaàn khaùc nhö tröôùc ñaõ neâu.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.